

Na podlagi drugega odstavka 33. člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 22/03 – uradno prečiščeno besedilo in 41/04) izdaja Vlada Republike Slovenije

U R E D B O

o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000)

I. Splošne določbe

1. člen (vsebina uredbe)

(1) Ta uredba določa posebna varstvena območja (območja Nature 2000) in varstvene cilje na teh območjih ter varstvene usmeritve za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst (v nadaljnjem besedilu: rastlinske in živalske vrste), njihovih habitatov ter habitatnih tipov, katerih ohranjanje je v interesu Evropske unije, in druga pravila ravnanja za ohranjanje teh območij.

(2) Ta uredba določa tudi potencialna posebna ohranitvena območja in način njihovega varstva.

(3) Ta uredba prenaša del Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L št. 206 z dne 22.7.1992, str. 7) s spremembami in del Direktive Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L št. 103 z dne 25.4.1979, str. 1) s spremembami.

2. člen (določitev pojmov)

V tej uredbi uporabljeni pojmi imajo naslednji pomen:

- posebno varstveno območje (območje Natura 2000; v nadaljnjem besedilu: Natura območje) je ekološko pomembno območje, ki je na ozemlju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) pomembno za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja vrst ptic (posebno območje varstva) in drugih živalskih ter rastlinskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov (posebno ohranitveno območje), katerih ohranjanje je v interesu EU, pri čemer se kot tako obravnava tisto območje, ki:
 - v biogeografski regiji ali regijah pomembno prispeva k ohranitvi ali obnovitvi ugodnega stanja vrst ptic in drugih živalskih ter rastlinskih vrst, njihovih habitatov ter habitatnih tipov;
 - pomembno prispeva k usklajenosti evropskega ekološkega omrežja Natura 2000;
 - pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti v biogeografski regiji ali regijah;

- potencialno posebno ohranitveno območje (v nadaljnjem besedilu: potencialno Natura območje) je območje, ki izpolnjuje strokovne kriterije, določene s predpisi EU za določitev Natura območij, in jih Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) predlaga pristojnim organom EU v potrditev;
- evropsko ekološko omrežje Natura 2000 (v nadaljnjem besedilu: evropsko ekološko omrežje), je sistem med seboj povezanih ali približanih Natura območij, ki omogoča, da se vzdržuje ali, če je to primerno obnovi, ugodno stanje habitatnih tipov ali habitatov vrst, katerih ohranjanje je v interesu EU na njihovem naravnem območju razširjenosti;
- habitatni tipi v interesu EU so tisti, ki so v nevarnosti, da na svojem naravnem območju razširjenosti izginejo, ali imajo majhno naravno območje razširjenosti zaradi zmanjševanja ali omejenosti območja samega ali predstavljajo izjemne primere tipičnih značilnosti ene ali več od naslednjih petih biogeografskih regij: alpske, atlantske, celinske, makronezijske in sredozemske regije;
- prednostni habitatni tipi so tisti habitatni tipi, ki so na območju EU v nevarnosti, da izginejo, za njihovo ohranitev pa je EU še posebej odgovorna glede na delež njihovega naravnega območja razširjenosti na ozemlju EU;
- rastlinske in živalske vrste v interesu EU so tiste vrste, za katere na evropskem ozemlju držav članic EU velja, da so:
 - prizadete, kar pomeni, da njihov obstanek ni verjeten, če bodo dejavniki ogrožanja delovali še naprej, razen vrst, katerih naravno območje razširjenosti je na tem ozemlju nepomembno in v zahodni palearktični regiji niso prizadete ali ranljive;
 - ranljive, kar pomeni, da bodo verjetno v bližnji prihodnosti prešle v kategorijo prizadetih vrst, če bodo dejavniki ogrožanja še naprej delovali;
 - redke, kar pomeni, da so njihove populacije majhne in še niso prizadete ali ranljive, lahko pa zaradi ogrožanja preidejo v kategorijo prizadetih vrst; te vrste živijo na omejenih geografskih območjih ali so redko raztresene na širšem geografskem območju ali
 - endemične in zahtevajo posebno pozornost, zaradi posebnosti njihovih habitatov oziroma možnih vplivov njihovega izkoriščanja na habitat oziroma na stanje ohranjenosti vrste;
- prednostne rastlinske in živalske vrste, so tiste vrste, za ohranitev katerih je EU še posebej odgovorna glede na delež njihovega naravnega območja razširjenosti, ki leži na ozemlju EU.

II. Določitev Natura območij

3. člen

(način opredelitve Natura območja)

(1) Natura območje se opredeli na podlagi strokovnih meril za ocenjevanje območij za posamezni habitatni tip in posamezno vrsto, katerih ohranjanje je v interesu EU.

(2) Strokovna merila za opredelitev Natura območij so navedena v prilogi 1, ki je sestavni del te uredbe, pri čemer se nanašajo na:

- habitatne tipe, ki so kot habitatni tipi, katerih ohranjanje je v interesu EU, navedeni v predpisu o določitvi habitatnih tipov, ki se na območju Republike Slovenije prednostno ohranjajo v ugodnem stanju;
- habitate rastlinskih vrst, ki so kot vrste, katerih ohranjanje je v interesu EU, navedene v predpisu o zavarovanju rastlinskih vrst;
- habitate vrst ptic in drugih živalskih vrst, ki so kot živalske vrste, katerih ohranjanje je v interesu EU in se na ozemlju Republike Slovenije redno pojavljajo, navedene v predpisu o zavarovanju živalskih vrst.

(3) Rastlinske in živalske vrste ter habitatni tipi iz prejšnjega odstavka, za katere se na osnovi strokovnih meril določi Natura območje, so rastlinske in živalske vrste ter habitatni tipi, zaradi katerih je Natura območje opredeljeno.

(4) Izpolnjevanje strokovnih meril iz drugega odstavka tega člena se ugotavlja na podlagi spremljanja stanja rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov skladno s predpisi, ki urejajo habitatne tipe in zavarovane rastlinske in živalske vrste.

(5) Območja, ki jih Natura območje pokriva, se prilagajajo ugotovitvam spremljanja stanja rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov.

4. člen

(določitev Natura območij)

(1) Natura območja so določena v poglavju 1 priloge 2, ki je sestavni del te uredbe, z navedbo naslednjih podatkov:

1. identifikacijska številka,
2. ime Natura območja,
3. rastlinske vrste, živalske vrste ali habitatni tipi, zaradi katerih je Natura območje opredeljeno, pri čemer so posebej označene prednostne vrste in prednostni habitatni tipi.

(2) Natura območja, v katerih so prednostni habitatni tipi in habitati prednostnih vrst so v prilogi 2 te uredbe označena z znakom »*«.

5. člen
(kartografska določitev Natura območij)

(1) Meje Natura območij iz prejšnjega člena oziroma njihove lege v prostoru so določene na karti v merilu 1: 250.000, ki jo hranita ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), in Zavod Republike Slovenije za varstvo narave.

(2) Meje Natura območij oziroma njihove lege v prostoru so prikazane v merilu 1: 5000 v digitalni obliki kot sloj geografskega informacijskega sistema.

(3) Meje Natura območij oziroma njihove lege v prostoru, so prikazane na publikacijski karti v merilu 1:750.000, ki je kot poglavje 1 priloge 3 sestavni del te uredbe.

(4) Za potrebe izvajanja ukrepov varstva Natura območij, priprave prostorskih aktov in druge podobne namene se pridobijo podatki o meji Natura območja tako, da se sloj geografskega informacijskega sistema v merilu 1:5000 iz drugega odstavka tega člena prekrije z digitalnim katastrskim načrtom in potek meje prikaže na parcelo natančno.

(5) Pri določitvi meje iz prejšnjega odstavka se v Natura območje vključi celotna parcela, prek katere poteka geografska meja, če leži večina parcele znotraj Natura območja.

(6) Podatki o mejah in legah v prostoru iz drugega odstavka tega člena so shranjeni kot del evidence o območjih, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti.

(7) Evidenco iz prejšnjega odstavka vodi ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave, v skladu s predpisi s področja ohranjanja narave.

III. Varstveni cilji

6. člen
(varstveni cilji)

(1) Varstveni cilji na Natura območjih se z namenom ohranjati, vzdrževati ali izboljšati obstoječe lastnosti nežive in žive narave, ki prispevajo k ugodnemu stanju rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov, določijo na osnovi ekoloških potreb posameznih vrst in habitatnih tipov, zaradi katerih je Natura območje opredeljeno.

(2) Na Natura območju, kjer je prisotnih več habitatov vrst ali habitatnih tipov, zaradi katerih je Natura območje opredeljeno, se upoštevajo med seboj usklajeni varstveni cilji.

(3) Varstveni cilji iz prvega odstavka tega člena so določeni v prilogi 2 te uredbe.

IV. Pravila ravnanja

7. člen (varstvene usmeritve)

(1) Varstvene usmeritve za ohranitev Natura območij so usmeritve za načrtovanje in izvajanje posegov in dejavnosti ter drugih ravnanj človeka na teh območjih z namenom doseganja varstvenih ciljev.

(2) Na Natura območjih se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri:

- ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst;
- ohranja ustrezne lastnosti abiotskih in biotskih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo;
- ohranja ali izboljšuje kakovost habitata rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitata, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali;
- ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst in omogoča ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.

(3) Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

(4) Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se:

- živalim prilagodi tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovpada z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja,
- rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.

(5) Na Natura območja se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

(6) Varstvene usmeritve za ohranitev Natura območij se upoštevajo pri urejanju prostora in rabi naravnih dobrin na način, kot je to določeno z zakonom, ki ureja ohranjanje narave.

8. člen
(presoja sprejemljivosti)

(1) Na Natura območju je treba izvesti presojo sprejemljivosti planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih aktov oziroma presojo sprejemljivosti posegov v naravo v primerih in na način, kot je to določeno s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka presoja sprejemljivosti ni potrebna v poselitvenih območjih, razen če se poseg v naravo izvaja na delih habitatov, ki so bistveni za ohranjanje tistih živalskih vrst, katerih preživetje je v pretežni meri odvisno od možnosti njihovega življenja v neposredni povezavi s stavbami, drevesi, vrtovi, sadovnjaki ali drugimi zelenimi površinami. Poselitvena območja s spiskom naselij, kjer je treba izvajati presoje sprejemljivosti posegov v naravo, so določena v prilogi 4, ki je sestavni del te uredbe.

(3) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena presoja sprejemljivosti posegov v naravo ni potrebna v varovalnem pasu javnih cest in v progovnem pasu javne železniške infrastrukture pri delih, ki se izvajajo kot vzdrževalna dela v javno korist, v skladu s predpisi s področja graditve objektov, o javnih cestah in o železniškem prometu.

(4) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena presoja sprejemljivosti posegov v naravo ni potrebna v območjih pridobivalnih in raziskovalnih prostorov nahajališč mineralnih surovin, skladno z izdanimi odločbami oziroma podeljenimi koncesijami, za pridobivanje mineralnih surovin in opravljanje raziskav, razen za ogljikovodike.

9. člen
(notranja območja)

(1) Znotraj Natura območja se lahko določijo notranja območja (cone), s katerimi se prostorsko opredelijo tisti deli območja, ki so bistveni deli habitatov posameznih rastlinskih in živalskih vrst ter posameznih habitatnih tipov, zaradi katerih je Natura območje opredeljeno.

(2) Meje notranjih območij iz prejšnjega odstavka se določijo z vpisom v evidenco o območjih, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti, v skladu s predpisom, ki ureja podrobnejšo vsebino, pogoje za vpis v evidenco, vodenje te evidence in drugo.

(3) Meje notranjih območij se lahko spremenijo zaradi sprememb v naravi, ki jih lahko povzročijo naravni procesi, varstveni ukrepi in druge aktivnosti za izboljšanje stanja, dovoljeni posegi, druga ravnanja v prostoru ter zaradi dodatnih strokovnih utemeljitev.

10. člen
(monitoring – spremljanje stanja)

- (1) Na Natura območjih se izvaja monitoring kazalcev, ki omogoča:
- spremljanje stanja rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov,
 - ugotavljanje učinkovitosti ukrepov varstva glede doseganja ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov.

(2) Monitoring se prednostno izvaja za rastlinske in živalske vrste ter habitatne tipe, zaradi katerih je bilo Natura območje opredeljeno, pri čemer se posebna pozornost nameni prednostnim vrstam in prednostnim habitatnim tipom ter vrstam, s stanjem katerih se najbolj očitno odražajo spremembe v habitatih drugih vrst oziroma v habitatnih tipih.

11. člen
(označitev Natura območja)

Natura območje se lahko označi v naravi na način, določen s predpisom, ki ureja označevanje zavarovanih območij naravnih vrednot.

V. Načrtovanje varstva Natura območij

12. člen
(načrtovanje varstva Natura območij)

(1) Zaradi uresničevanja varstvenih ciljev se na Natura območjih izvajajo prilagojena raba naravnih dobrin in upravljanja voda ter ukrepi varstva v skladu s predpisi s področja ohranjanja narave in drugimi predpisi. Ti ukrepi in z njimi povezane naloge ter načrti prilagojene rabe naravnih dobrin in upravljanja voda se določijo v programu upravljanja Natura območij (v nadaljnjem besedilu: program upravljanja).

(2) V programu upravljanja se lahko opredelijo ukrepi za vsako Natura območje. Ti ukrepi se pripravijo ob upoštevanju značilnosti Natura območja, vključno z socio-demografskimi in ekonomskimi značilnostmi, dejanskega stanja v ekosistemu ter obstoječih in pričakovanih dejavnikov ogrožanja.

(3) Program upravljanja vsebuje zlasti:

1. podrobne varstvene cilje, ki se praviloma nanašajo na notranja območja Natura območij in izhajajo iz varstvenih ciljev, določenih s to uredbo, ter varstvenih ciljev za ohranjanje habitatov ogroženih rastlinskih in živalskih vrst ter habitnih tipov, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju, v skladu s predpisi s področja ohranjanja narave in sprejetimi strategijami in programi, s katerimi se načrtuje na področju ohranjanja narave.

2. ukrepe za doseganje varstvenih ciljev, pri čemer se nabor ukrepov določi glede na značaj Natura območja in sicer:
 - ukrepe varstva narave, z navedbo odgovornih nosilcev, rokov in finančnih virov;
 - ukrepe prilagojene rabe naravnih dobrin, s katerimi se dosega varstvene cilje, z navedbo načrta rabe naravne dobrine, s katerim se ukrepi določijo podrobneje ter izvajalca tega načrta;
 - ukrepe prilagojene kmetijske prakse, s katero se dosega varstvene cilje ter način zagotavljanja teh ukrepov;
 - ukrepe upravljanja voda z navedbo načrta upravljanja voda, s katerim se ukrepi določijo podrobneje ter izvajalca tega načrta;
 - druge ukrepe, če so ti potrebni za zagotavljanje ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov.
3. kazalce, ki se morajo redno spremljati z namenom ugotavljanja učinkovitosti ukrepov glede doseganja ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov, z navedbo nosilcev, rokov in finančnih virov.

(4) V programu upravljanja se določijo tudi:

- ukrepi varstva in aktivnosti, ki so potrebni za zagotovitev povezanosti evropskega ekološkega omrežja,
- raziskovalne aktivnosti na področju bazičnih in aplikativnih znanosti, ki so nujno potrebne za izboljšanje poznavanja ekologije rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov.

(5) Če je ob pripravi programa upravljanja ugotovljeno, da sta v Natura območju število in raznolikosti ukrepov tako velika, da je za njihovo uspešno izvajanje potrebno predhodno usklajevanje na več področjih, se v programu upravljanja za tako območje določijo samo bistvena izhodišča in nosilec priprave podrobnejšega programa upravljanja.

13. člen (program upravljanja)

(1) Program upravljanja iz prejšnjega člena je operativni načrt s področja ohranjanja narave, ki ga sprejme vlada, na predlog ministrstva v skladu s predpisi s področja ohranjanja narave.

(2) Program upravljanja se praviloma sprejme za obdobje treh let, lahko pa tudi za daljše obdobje, glede na ugotovljeno dejansko stanje in oceno zahtevnosti načrtovanih ukrepov.

(3) Ministrstvo letno poroča vladi o izvajanju programa upravljanja.

VI. Potencialna Natura območja

14. člen

(določitev potencialnega Natura območja)

(1) Opredelitev in določitev potencialnih Natura območij se izvaja na način določen s 3., 4. in 5. členom te uredbe.

(2) Strokovna merila za opredelitev območij za posamezni habitatni tip in posamezno rastlinsko ali živalsko vrsto, katerih ohranjanje je v interesu EU, so navedena v prilogi 1 te uredbe.

(3) Potencialna Natura območja so določena v poglavju 2 priloge 2 te uredbe.

(4) Meje potencialnih Natura območij oziroma njihove lege v prostoru, so prikazane na publikacijski karti v merilu 1:750.000, ki je poglavje 2 priloge 3 te uredbe.

15. člen

(pravila ravnanja za ohranjanje potencialnega Natura območja)

(1) Varstvene usmeritve za ohranjanje potencialnih Natura območij so usmeritve za načrtovanje in izvajanje posegov in dejavnosti ter drugih ravnanj človeka na teh območjih z namenom preprečevanja poslabšanja stanja.

(2) Pri izvajanju posegov in dejavnosti na potencialnih Natura območjih, ki so načrtovani v skladu z usmeritvami iz prejšnjega odstavka, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši v skladu s četrtem in petim odstavkom 7. člena te uredbe.

(3) Na potencialnih Natura območjih je treba izvesti presojo sprejemljivosti planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih aktov oziroma presojo sprejemljivosti posegov v naravo na način, kot je to določeno s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave.

(4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka presoja sprejemljivosti posegov v naravo ni potrebna v primerih iz drugega, tretjega in četrtega odstavka 8. člena te uredbe.

(5) Znotraj potencialnega Natura območja se lahko določijo notranja območja (core) na način in po postopku, kot ga določa 9. člen te uredbe.

(6) Na potencialnih Natura območjih se izvaja monitoring v obsegu, kot ga določa 10. člen te uredbe.

(7) V programu upravljanja se z namenom preprečitve slabšanja stanja določijo skladno z drugim, tretjim, četrtem in petim odstavkom 12. člena te uredbe tudi ukrepi

in aktivnosti za potencialna Natura območja, pri čemer so ukrepi in naravovarstvene naloge finančno in časovno podrejene, glede na ukrepe na Natura območjih.

VII. Prehodne in končna določba

16. člen

Za poselitveno območje iz 8. člena te uredbe se do sprejema prostorskih aktov skladno s predpisi, s področja urejanja prostora, štejejo ureditvena območja naselij in druge poselitvene površine zunaj ureditvenih območij naselij iz prostorskih sestavin dolgoročnih in srednjeročnih družbenih planov občin, veljavnih na dan 1. maja 2004.

17. člen

(1) Presoja sprejemljivosti posegov v naravo na Natura območjih in potencialnih Natura območjih, določenih s to uredbo, se ne izvaja na območjih:

- ki se urejajo s sprejetimi prostorskimi akti,
- za katere je bila že sprejeta odločitev o izboru najustreznejše rešitve v skladu z določbami 45.a in 45.b člena Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84, 37/85 in 29/86, Uradni list RS, št. 26/90, 18/93, 47/93, 71/93, 44/97, 9/01-ZPPreb in 23/02-odločba US) ali 45. člena zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št.110/02, 8/03-popr in 58/03-ZZk-1).

(2) Prostorski akti in odločitve Vlade Republike Slovenije o izboru najustreznejše rešitve iz prejšnjega odstavka so navedene v prilogi 5, ki je sestavni del te uredbe.

18. člen

Ta uredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 354-25/2003-5
Ljubljana, dne 29. aprila 2004
EVA: 2002-2511-0054

Vlada Republike Slovenije

mag. Anton Rop
P R E D S E D N I K